

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno demokratične stranke

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 121.

V Ljubljani, petek dne 31. maja 1918.

Leto II.

Grozeče pomanjkanje stanovanj.

Pruska vlada je ustanovila poseben državni komi-
sarijat za stanovanjske zadeve, ki je neposredno pride-
len ministrskemu predsedniku. Komisarijat naj bi ne-
utekoma izdelal predloge, kako naj se odpravi pomanj-
kanje stanovanj, ki bo po vojni huje kakor kdaj. Ta
ukrep pruske vlade je vreden resnega uvaževanja. V
Nemčiji so namreč ljudje, ki vedno razmišljajo o tem,
kakšne gospodarske prevrate je povzročila vojna, kakš-
ne strašne nevarnosti morajo preobratiti odstraniti in
kako se more priti v okoliš tem nevarnostim. Takim
razmišljanjem se ne moremo izogniti, zakaj doglo tra-
jajoča vojna grozi napraviti pomanjkanje in podraženje
stanovanj, kakoršnega svet še ni videl. Radi tega si na
Puskem ubijajo že danes glave, kaj se ima ukreniti
proti tej nevarnosti.

V Avstriji smo srečnejši. Tu živimo vedno iz rok v
usta, mislimo le na danes, ne na jutri, in tako si pri-
hranimo skrb. Ako pa potem pride katastrofa, nas
naide seveda nepripravljene in neoborožene.

Med vojno nismo zgradili nobenih novih stanovanj.
Poxrbščina narašča, a stanovanj nimamo več. Pomanj-
kanje stanovanj imamo že danes. Dočim sedaj pomanj-
kanje stanovanj vendar še ni tako občutno, kakor bo
tudi po vojni. Predvsem se vendar bili milijoni mož vpo-
ključiti v tem se je stanovanjska potreba zmanjšala.
Mnogo mladih zakonskih parov s in omislilo nikakih
ognjišč, ker je zakonski mož na bojišču. Mnogo
se je začelo praznih, ker so njih stanovalci bili vpo-
ključeni. Vrhutega se vsakdo v vojnih časih boji selitve;
marsikdo, ki bi morda potreboval in mogel plačevati
večje stanovanje, se zadovolji v vojnem času s manj-
šim, ker bi preselitev radi pomanjkanja delovnih moči
bil zvezana z jako visokimi stroški, nova stanovanja
pa bi se mogla le težko urediti. Vse to mine, čim bo
armada zopet doma. Nedvomno bomo potem imeli ab-
solutno pomanjkanje stanovanj, kajti sedanja stanova-
nja ne bodo zadoščala, da se pokrije potrebščina. Sreč-
nejši in bolje situirani si bodo stanovanja zagotovili po
visokih cenah; oni pa, ki ne bodo mogli nuditi visokih
cen najemnine, bodo brez strehe.

Moral bomo tedaj v prvi vrsti zgraditi mnogo no-
vih stanovanj, toda gradbeni stroški bodo večji, kakor
so bili pred vojno. Potemtakem bo tudi najemščina v
novih stanovanjih razmeroma jako visoka, kajti nihče
ne bo gradil stanovanjske hiše, če ne bo vedel, da bo
najemnina pokrivala v hiši založeni kapital. Po starih
hišah bo zvišanje najemščin preprečeno zaenkrat po od-
redbah v varstvo najemnikov. Višje najemnine v novih
hišah bodo seveda vplivale tudi na cene najemščin v
hišah, ki so bile zgrajene z manjšimi stroški. Najemščine
bodo v splošnem naraščale. V delavčevem gospodarstvu
bo podraženje stanovanj v prvih mirovnih letih najbrž
znašalo veliko več, kakor pa se bodo pocenila živila.

Za koliko bodo poskočile cene stanovanj, bo od-
visno od tega, ali se bo stavbarstvo dovolj razvilo,
da zadosti nujni stanovanjski potrebi. Živahno stavbin-
sko delavnost pa bodo ovirale velike težave. Predvsem
težava v preskrbi kapitala. Industrija in trgovina bosta
po vojni rabila svoj kapital, da si obnovita obrabljene
stroje, aparate in orodja ter da nadomestita porabljene
zaloge. Poljedelstvo bo prav tako potrebovalo mnogo
denarja za popravilo in nabavo orodja, strojev, vozov
in živine. Država bo volila mnogo milijonov za popravilo
železnice, za obnovev po vojni opustošenih ozemelj, za
novo oboroževanje armade, za izplačanje prvih, v ob-
liki vrednostnic izdanih vojnih posojil, ki dotečejo leta
1920. Denar bo ob takih razmerah dobiti jako težko.
Skoro imamo tedaj veliko nevarnost, da se stavbin-
stvo po vojni ne bo dovolj poživelo, da torej ne bo
mogoče ustreči nujnim zahtevam po novih stanovanjih.
Posledica bi seveda bila, da bo pomanjkanje stanovanj
nevzdržljivo in ljudje bodo v velikem številu brez
strehe.

Kdaj utegne nastati grozeča stanovanjska kriza!

Vojaki, ki so se mnogo let bojevali za domovino, se
bodo vrnili iz strelskih jarkov. Domov? Mnogo izmed
njih ne bo našlo več domovja, več strehe! V mnogih
industrijskih strokah bo primanjkovalo sirovin, delav-
stvo bo nezadostno zaposleno, njegov delavski zaslužek
bo majhen. In v tem času bo najemščina poskočila za
dvojno! Ljudsko zdravje je v vojni strašno trpelo, je-
tika in spolne bolezni so našle nezastirano razširjenje.
In v tem času bo podraženje stanovanj prisililo ljudske
mase, da se še gostejše stisne po stanovanjih kakor do-
slej! Očividno je tedaj, da utegne postati stanovanjska
kriza kot strašna socialna nevarnost.

Vlada bi se morala že sedaj resno pobrigati za to
vprašanje. Ali je že visoka vlada razmišljala, ako bi
mogel ostati hišnonajemniški davek in naše prenaše-
valne pristojbine v času prehodnega gospodarstva ne-
izpremenjeni? S kakšnimi sredstvi bi mogla država
pomagati pri dobavi za stavbno delavnost potrebnih ka-
pitalij? Ali smatra vlada zato skromni zakon v stano-
vanjski preskrbi za ta namen kot zadosten? Ali ne
smatra vlada izpremembo naših stavbnih redov za po-
trebno? Ali skrbi vlada za to, da bo velik material
barak, lastnina armadne uprave, ostal po vojni pripravl-
jen za ustanovitev stanovanj za silo? Ali misli vlada
sploh na vse te stvari? Važna vprašanja! Avstrijska
vlada ne prične prej, da bi se ozrla za brizgalnico, do-
kter ne prične že goriti!

In občine? Tudi njim pripadajo v tem oziru nič
manj važne naloge kakor državi. Pa seveda, kaj hoče-
mo pričakovati od naših občin? Za gospodarje bo pač
najlepši čas, ako bodo najemniki morali drug drugega
preplačevati, da bodo sploh dobili streho! In kaj so naša
občinska zastopstva po privilegirani volilni pravici mi-
losti drugega kakor stanovska zastopstva gospodarjev?

Tak ose ne zgodi skoro ničesar, da bi se zavrnilo
pretečo nevarnost. Z dobro, staro, avstrijsko lahkomi-

selnostjo hitimo najnevarnejšim socialnim krizam na-
sproti. Gospod Seidler je sedaj zaposlen z ustanovitvijo
c. kr. okrožnih glavarstev in premišluje, kako bi se
spravil nad slovenske »velezdajalce«. Pri tem se ravna
po slovitem vzorcu: »No, mene in Toggenburga še ne
bo konec!«

Kaj pomenja imperializem?

V razpravljanju o vojnih vzrokih in vojnem
poteku igra beseda imperializem precejšnjo
vlogo, ne da bi bila s tem vedno natančno po-
jasnjena. Zanimalo bo zaradi tega, ako povemo
nekoliko, kaj razumemo pravzaprav pred im-
perialistično časovno dobo.

Bulgarski »Delavski list« poroča, kako je
določil pojem ruski ljudski gospodar Iljina (Lje-
nin?). Po njem je najkrajše razlaganje imperia-
lizma naslednje: Imperializem je monopolistični
stadij kapitalizma. Toda to razlaganje potre-
buje še daljšega razmišljanja. Monopolistični
stik polnokatoličnega gospodarstva izvira
na eni strani od finančnega kapitala, ki se osre-
dotočuje v velikih bankah in ki v monopolistič-
nih trustih združeno industrijo preskrbuje s po-
trebnimi denarnimi sredstvi, in v drugi vrsti
se naslanja na kolonialno politiko velesil, ki raz-
deljuje ves svet in bi ga radi napravili kot
izključno monopolno lastnino nekaterih držav.
Posebni znaki imperializma so tedaj naslednji:

1. Koncentracija produkcije in kapitala se
je povzpela tako daleč, da so se oživili mono-
poli, ki igrajo v gospodarskem življenju odlo-
čilno vlogo.

2. Finančni in industrijski kapital se spoji
v enotno in se oskrbuje s finančno oli-
garhijo.

3. V nasprotju s prejšnjim blagovnim izvo-
zom dobiva izvoz kapitala posebno velik
pomen.

4. Internacionalne monopolne zveze kapi-
talistov iščejo svet, da ga razdele med seboj.

5. Teritorialna delitev zemlje med velike
kapitalistične države se ravno kar završuje.

Iz tega sledi naslednje pojmovanje besede
imperializem: Imperializem se imenuje kapi-
talizem v onem štadiju razvoja, v katerem se
preriva monopolno vladanje finančnega kapi-
tala, izvoz kapitala dobiva velik pomen, raz-
delitev zemlje med internacionalne finančne
dinastije se pričinja in razdelitev dežel med
največje kapitalistične države se ravno kar
završuje.

Agitirajte za »Naprej«! Posilajte
ga vojakom!

LISTEK.

Po praških slavnostih.

-III.

Češkoslovenska soc. dem. delavska stranka je mo-
goča stranka. Do vojne je bila naravnost vzorno or-
ganizirana. Njeno organizacijsko delo je bilo res v vsa-
kem oziru nekaj dovršenega. Pokojni Brůha, dolgoletni
strankini tajnik, je bil pedant. Kot najbolj skrben oče
svoje družine, tako je negoval organizacijo. Danes je
seve vojna mnogo predrugačila. Politične organizacije
so pač bolj ali manj trpele, prav tako strokovne in iz-
obraževalne — edino konzumno gospodarske so kot
povsod dokazale, da je v hudih dneh, v dobi, ko vsega
manjka, lastna konzumna organizacija najboljša opo-
ra. Na zunanjo po navadi vsako stranko reprezentira njeno
časopisje. Češkoslovenska soc. dem. stranka izdaja štiri
dnevniške in sicer v Pragi dnevnik »Pravo Lidu«, ki je
osrednje glasilo stranke. Tiska se v lastni tiskarni, ki
se imenuje »Prava Lidu«. Glavni predsednik
je Josip Stivín, stavec po poklicu, a je že dolgo let
časnikar, moč izredne nadarjenosti in bistrega duha.
Izdajatelj je stari sodrug drž. poslanec Némec, po po-
klicu tudi stavec, ali že od mladih nog žurnalst de-
lavske stranke. V uredništvu so še: dr. B. Šmerál, dr.

Vacer, dr. Vorel, F. Krejčí, dr. Soukup, prof. Winter,
Ant Macek in dr.

V Plznu izhaja strankin dnevnik »Nova Doba«, v
kojega uredništvu sta glavna činitelja drž. poslanec G.
Haberman in L. Pick. V Brnu se tiska za moravske so-
cialne demokrate dnevnik »Rovnost«; iz miljeja »Rov-
nosti« je izšel drž. poslanec Tusar, podpredsednik po-
slanske zbornice. Na Dunaju izhaja pa pod glavnim
vodstvom drž. posl. Tomášek, dnevnik »Dělnické
Listy«.

Večja mesta kot Moravska Ostrava, Prostějov,
Toplice, Kladno id. imajo tudi svoje oc. dem. liste, ki iz-
hajajo po enkrat v tednu. V Moravski Ostravi izhaja
pod uredništvom drž. poslanca Prokeša, »Duch Času«,
v Prostějovu pod vodstvom drž. poslanca Behyně »Hlas
Lidu«. — Na Kladnu pod vodstvom drž. poslanca Austa
»Sloboda« itd.

Vsi listi so prav zelo dobro fundirani in jako raz-
širjeni. Pred vojno je izhajal jako dobro urejevani ted-
nik »Zař« (Zaria) v Pragi, ali prepovedali so ga — na-
mesto njega izhaja tednik z drugim naslovom, pa tudi
druge vsebine. Je pač vojna! Soc. dem. žene imajo svo-
je glasilo, prav tako mladina, za katero izdaja stran-
ka v Pragi list »Mladý Socialist«, v Plznu izhaja pa
list »Omladina«, ki pa se nagiblje kot vse v Plznu pod
vplivom sođr. G. Habermana na nacionalno stran. Za
otroke in šolsko mladino izhaja krasen mesečnik s po-
dobami pod imenom »Jaro«, ki ga je seve za šolo ob-

vezne otroke slavna vrhovna šolska oblast prepovedala.
Družinski list »Rude Květy« pa vzgajajo čitatelje za
leposlovje, ki ga stranka goji v obilni meri. V stran-
kinem založništvu, ki se imenuje »Osrednje delavsko
knjigotrštvo in založništvo — A. Svěcený« izhaja
»Ljudska knjižnica« (Lidová knihovna). Do danes je iz-
šlo že 109 zvezkov. Naročnina sta 10 zvezkov stane
8 kron. V tej ljudski knjižnici je izšlo tudi več del iz
slovenske literature, tako od J. Cankarja »Na klancu«,
»Za blagor naroda«, »Obhajilo in druge povesti« — od
Zofke Kvedrove »Nada«, »Iz življenja zagrebške služ-
kinje« itd. Od časa do časa izdaja to založništvo tudi
samostojna dela, romane, povesti, kritike in studije.
Tako je te dni izšla humoristična publikacija od E. Va-
chra »Rešeto«, ilustrovana od Jos. Ladé. V kratkem
izide F. V. Krejčija delo »Češki pesniki o češki bodo-
nosti«. — Za otroke izdajajo tudi lepe knjižice, tako
»Moja abeceda« s 24 barv. slikami, »Kalamajka«, »Po-
vesti iz zelenega otoka«, »Kaj so si pripovedovali v hi-
šici v gozdu« itd. Izhajajo tudi knjižnice za mladino »Novi
svet« itd. Tudi knjižnica za potopise za mladino izhaja.
Pa romanova knjižnica, v kateri sta izšla med drugimi
krasni roman s. G. Bairilija: »Zaklad indijske Golkonde«,
Dumasov »Grof Monte Kristo«. Seznam knjig, brošur,
romanov in povesti iz lastne založbe je že obširna
knjiga.

Tudi znanstvenih del je izdalo že strankino založ-
ništvo že prav mnogo. Marksov »Kapital« so preložili

Politični pregled.

= **Češka politika.** Češki svaz se je v ponedeljek sestal v Pragi na plenarno sejo, katere se je udeležilo nad 70 parlamentarcev. Predsedovala sta Klofač in Haberman. Vršil se je razgovor o političnem položaju, o naredbi glede ustanovitve okrožnih glavarstev na Češkem, o pritisku na češko časopisje, na občine in politične osebnosti ter o vnanjem položaju z ozirom na tesno zvezo monarhije z Nemčijo. Ugotovilo se je, da se »poglobljena« zveza z Nemčijo obnavlja brez pritrdila parlamenta. Poslanec Haberman je predlagal, naj se store potrebni koraki, da se takoj skliče parlament. Sklenila se je politična izjava, ki protestuje med drugim tudi proti okrožju in proti zatiranju češkega časopisja. V zvezi s to izjavo se je odobrila spomenica, ki obsega pritožbo proti ustanovitvi okrožij, ki da so nezakonite in škodljive za češki narod. Nemško prebivalstvo — konča spomenica — naj bo prepričano, da je taka absolutistična rešitev enega dela nemško — češkega vprašanja v protislovju z načelom samoodločevanja narodov in nikakor ne more privedi do miru med nemškim in češkim narodom.

= **Poljske legije v taborišču.** »Kurier Lwowski« poroča, da se nahajajo poljske legije v taborišču blizu Vidna. Častniki in vojaki so brez orožja in ne izvršujejo nobenih vaj.

= **Nemška akcija v Dalmaciji.** Zadarski »Narodni List« ponovno opozarja, kako Nemci z vso silo delujejo na to, da tudi v gospodarskem oziru zavladajo na dalmatinski obali, ter pozivljajo jugoslovanske in sploh slovanske kapitaliste, da nasproti očitni nemški poplavi store potrebne korake, dokler ni prepozno.

= **Veliko pomanjkanje na Tirolskem.** V Budimpešti je dospelo odposlanstvo tirolskih oblasti pod vodstvom deželnega glavarja Schrafla, ki se je obrnilo do ministra za prehrano, princa Windischgrätzja, s prošnjo, naj bi ogrska vlada potrebno ukrenila, da dobi Tirolska živil iz ogrskih prebitkov. Minister je obljubil, da se bo prošnji deloma ustreglo in da dobi Tirolska iz Ogrske krompirja, sočivja in drugih živil.

= **Iz tajne seje ogrske poslanske zbornice.** V tajni seji poslanske zbornice, ki jo je zahteval ministrski predsednik, se je bavila zbornica z gotovimi krvavimi dogodki v Peču-hu, dalje z vprašanjem prehrane; poslanci so bili vsled namigavanja ministra za prehrano, princa Windischgrätzja, da naj se ustvari skupno prehranjevalno ozemlje Ogrske in Avstrije, baje silno vznemirjeni (!)

= **Preostanki žita z Ogrskega.** V zmislu pogodbe, ki je bila sklenjena med merodajnimi faktorji, bo oddala Ogrska meseca junija Avstriji in Nemčiji svoje prve preostanke žita. Uemeljeno je to s tem, da je prevzela po pogodbi dolžnost, oddati svoje preostanke oni deželi, kjer se prične žetev pozneje.

= **Povsod isto!** Deželni zbor vojvodine Brunšviške hodi glede deželnozborske volilne reforme po enakih potih, kakor junkerji in njih priveski v pruskem državnem zboru. V obeh državah se je državna vlada odločila za čas

primerno zboljšanje deželnozborske volilne pravice in naročila njih deželnim zborom, naj izdelajo tozadevne zakonske predloge. Pred nekaj meseci vložena vladna predloga hoče na Brunšviškem pomesti s trirazredno volilno pravico in uvesti vsled dokazane zrelosti vseh ljudskih mas v vojni splošno, enako in direktno volilno pravico. Po dolgem in tajinstveno izvršenem delu so sedaj posvetovanja komisije za volilno pravico končane in je sedaj predloženo plenumu deželnega zbora poročilo. Tej komisiji za volilno prenosno in nedvomno tudi plenumu deželnega zbora se dozdeva vladna predloga preveč dalekosežna. Ničesar nočejo vedeti o uvedbi splošne, enake in tajne volilne pravice in predlagajo pluralno volilno pravico, po kateri naj bi dobil lastnik domače zemlje ali kake druge zemlje v gotovi najmanjši velikosti in volilni upravičenec, ki je izpolnil 40. leto in je oženjen ali je bil oženjen, nekaj dodatni glas (!). Dalje hoče komisija število poslancev zvišati od 48 na 54, od teh naj bi pripadalo 29 poslancev splošni kuriji, 17 naj bi izvoljenih po poklicnih stanovih (!) in 8 pa naj se jih vzame iz javnih korporacij. Mestu Brunšviškemu, kjer naj bi se vseh 9 poslancev volilo z volitvijo po razmerju, hoče komisija dati le 8 mandatorov. — Pri naskakovnem napadu so najbrž tudi vprašali vojake, ali posedujejo hišo ali zemljo in če so 40 let stari in oženjeni! ...

= **Ruske pritožbe z ozirom na mirovno pogodbo v Brestu Litovskem.** Ljudski komisariat za zunanje zadeve je izročil dne 22. maja nemškemu poslaniku grofu Mirbachu noto, v kateri predlaga, naj se sestane v Moskvi posebni odsek, ki bo uredil nekatere točke mirovne pogodbe v Brestu Litovskem, in ki naj bi razpravljali o naslednjih vprašanjih: 1. O položaju v Kavkazu, kjer ni niti transkavkaška vlada, niti vlada gorskih prebivalcev obvarovana od velikih množic, ki ne želijo nikakšne ločitve od ruske državne zveze. 2. O položaju na Krimu, kjer je večina prebivalstva na strani vlade sovjetov. 3. O vprašanjih meje in začasne posedovalne pravice Nemčije. 4. O političnem položaju Estonke in Livonske, ki ju smejo Nemci zasesti le začasno. 5. O vprašanju vojnih ujetnikov. 6. O vprašanjih gospodarskih razgovorov med Nemčijo in Rusijo.

= **Kršenje mirovne pogodbe v Litovskem Brestu.** K noti poslника Joffeja na Kühlmannu, v kateri Joffe energično protestira, da se odločuje o usodi Estonke in Livonske brez upoštevanja delavske in kmetiške vlade ruskih republik, piše »Vorwärts«: »Odgovor, kdo ima odločevati o Estonki in Livonski, daje jasno in točno mirovni sklep v Litovskem Brestu, ki pripoznava nadvlado Ruske nad Estonko in Livonsko. Nemška politika bi se omadeževala pred celim svetom, če bi hotela delati v tej zadevi po zakonitih advokatskih zvijačah. Če se uresniči dani načrt, da se prelomi sklenjena mirovna pogodba, bomo smatrali tak prestopek proti zvestobi in veri naroda za prestopek, ki mora vzeti nemškemu narodu njegovo čast in poštenje.

= **Razširjena brambna dolžnost v Ameriki.** »Daily Telegraph« poroča iz Washingtona: V senatu so stavili predlog, s katerim se zviša starostna doba brambne dolžnosti od 31. do 45. leta.

Dunaju in v one, ki so pri Osrednji zvezi češkoslovanskih konz. in drugih zadrug. Vodstvo te zveze so separatisti. Zveza se zelo lepo razvija, prav tako poleg nje Velikonakupna družba. Glavni delavci na Zadrugnem polju oob: dr. pols. Ferd. Jerasek, Modráček, Jaroš, ravnatelj Havranek, E. Lustik, revizor Pick.

V Pragi ima češkoslovanska soc. dem. stranka krsno palačo, ki se imenuje »Lidový Dum« v Hyberski ulici, kjer je glavni sedež vseh organizacij, tiskarne, osrednje hranilnice, Biografa itd. Letos so prikupili še hotel Monopol, tako, da ima danes ves kompleks vrednosti 7 in pol milijona kron...

Ko sva s poslancem Němcem ogledovala ponosno stavbo, vrt in druge naprave, dejal mi je: veš, zadnjič je dobro pogodil dr. Massner rekoč — vse to bogastvo temelji na neizplačanem zaslužku starih strankinih agitatorjev... Veš, pred 30 leti, smo prejeli po 6—7—8 goidinarjev plače na teden za delo 15—16 ur... Res je to. Stari sodrugi Krapka, Steiner, Němec, Sturc in vsi oni, ki so vršili pred 30—40 leti agitacijo med delavstvom, so postavili temelj vsemu sedanjemu razvoju. Danes seve teče gladko. Na dobro prirejeni zemlji raste rastlina in se razvija...

Mogočna je češkoslovanska soc. dem. stranka. Sedaj se hočejo z njo združiti še združeni češki socialisti. Če se to zgodi, bo 70 % češkega naroda v socialistični stranki organiziranega. Socialisti bodo tvorili veliko večino naroda!

= **Ruska vlada sovjetov k zunanjemu položaju.** V torek teden je imel Ljenin pred skupščino centralnih in izvrševalnih odsekov sovjetov govor o zunanjem položaju, v katerem je dejal: »Vlada sovjetov se da primerjati z otokom v imperialističnem morju, ki je razburkano od silnih tokov. K sreči ta naš otok ti silni taki niso mogli požreti, kajti zaletujejo se drug v drugega in se drug ob drugemu razbijajo«. Ljenin je priznal, da je lahko mir, sklenjen z Rusijo, vsak trenutek ogrožen. Kakor poroča posebno poročilo »Rheinisch-Westf. Zeitung« je izjavil o položaju na daljnem vzhodu naslednje: »Japonska ima pripravljeno milijonsko armado, ki jo drži za sedaj še Amerika v šahu. Če bi se obe državi sporazumeli, bi bilo to v škodo Rusiji. Mogoče je pa tudi, da bo obrnila Amerika svojo politiko proti ententi. Razorožitev angleško-francoskih čet ob murmanski železnici je nemogoče, ker so sovjetje brez orožja.« Glede transkavkaške zadeve je izjavil Ljenin: Transkavkaška republika se je odločila od nas, ne da bi bila priznala brest-litovski mir; zato turški pohod. Rusija je prenehala biti velesila. Imperializem je končno odpravljen.« Nato je objavil Ljenin brzojavno sporočilo berlinskega poslanika Joffeja, ki pravi, da želi Nemčija prijateljske odnose z Rusijo in enakopravnost ruskih državljanov z drugimi nevtralcii. Vlada sovjetov je vložila proti intervenciji angleško-francoskih čet ob murmarski železnici odločen protest.

= **Ameriške čete v Italiji.** Iz Washingtona se brzojavno poroča: Vojni minister je v kongresu naznanil, da močne ameriške čete odidejo v najkrajšem času na italijansko fronto.

= **Ameriški načrti.** Predsednik Wilson je v skupni seji kongresa izjavil, da se mora vsa politika zapostaviti neobhodno potrebnemu zvišanju davka. Zvišanje davka naj zadene zlati dohodek, vojne dobičke in luksus. Bila bi nezdrava finančna politika, pokrivati velik del dohodkov s posojili. Štiri milijarde dolarjev se je nabralo z novimi davki. A to ne zadostuje za zelo razširjeni proračun. Vse je sedaj ničevo v primeru s ciljem, da si priborimo zmago. Nastati ne sme nikaka pavza. Veliko podjetje se mora izvršiti z naraščajočo energijo, dokler ni sovražnik poražen.

Dnevne beležke.

= **Izobraževalno društvo »Svoboda«** priredi jutri v soboto ob 8. zvečer v Mestnem domu predavanje pisatelja I. Cankarja o predmetu: Slovenska kultura, vojnja in delavstvo.

= **Zrušeni zakoni.** Usoda vračajočih se, ki so bili dolgo odsotni od doma, je od Homerja sem dala pobude marsikateremu pesniku. Tudi od Balzaca je prišla v novejšem času izvrstna novela o tem predmetu. Slično svojemu slavemu vzoru Enohu Ardenu odstopa tudi polkovnik Chabert skromno, ko vidi, da je njegovo mesto zasedel nekdo drugi — izginja, da ne bi motil sreče, ki je zgrajena na njegovi umakniti. Življenje — zveni manj romantično, ali navadno naravnije. Pričakovati je, da se bodo ob koncu vojne množili slučajji, ko se bodo taki, ki so se smatrali za mrtve, zopet pojavljali, ko bodo možje, ki so bili že črtani iz domačega kroga, hoteli zasesti svoje mesto, ki pa je že zasedeno po drugem. Vojna, osamelost, strah radi izginjajoče mladosti — vse to traja že predolgo. Tudi močna narava se mora pretrpeti, a vse ženske niso močne narave. Čuti je skoro sleherni dan: »Bojim se povrnitve svojega moža!« Boje se te osamele ženske, ker so dale možu naslednika, ker niso mogle — bodi duševno, bodi telesno — več pranašati varstva. Moralisti ugotavljajo potem, pomembno dvigajoč prst-kazalec, da bržčas v takih slučajjih se poprej ni bilo vse v redu. Gotovo imajo prav. Ali stvar je taka, da ni samo uzornih zakonov, ampak tudi površnih, in ne morejo vzdržati obremenitve... Našteti bi mogli številno izgledov, ko so bile ženske vse svoje dni zveste in so ostale — v našem smislu — »dostojne«, da jih ni vojna vrgla s prave poti. Tu se čuje od vseh strani o »razmerjih«, ki so se zasnovala o »dveh«, ki sta prišla skupaj, o stvarih, ki so o »nepravem« času prišli na svet. In, ali si moremo misliti, da so možje na fronti varovali zvestobo in prvotnem smislu besede? Neznansko širjenje spolnih boleznih govori o tem. Možu, ki je izpostavljen vsem kvarnim vtisom boja, smrtnemu strahu, življenju po taboriščih, ki se odtušuje družini, je še manj očitati, nego njegovi družici doma. Koliko krivde se tu gromadi, vendar ni nihče kriv. Brez pomoči in v obupu se mora prepuščati razvoju njegovih potek. Meščanski svet z njegovo marljivo vojno literaturo se ni zavzel stališča napram temu problemu, če se ne oziramo na par praznih dovtipov in kako gledališko igro, ki se cedi blagodušnosti. Med tem čitamo o kakem strašnem umoru domov povrnivšega se soproga, ki je ubil ljubavno dvojico in ju zakopal. Niti se ne more vedeti, v koliko bodo vračajoči hoteli biti mirni, ali pa posežejo vmes s trdo in zdravo jezo. Eno pa moremo vedeti za gotovo, da od vseh teh zakonov, ki jih je zrušila vojna, ne bo noben več tisti, ki je bil poprel Vojni hujskači jih imajo pa na vesti poleg toliko druge človeške nesreče. Ali njihova vest je široka — široka in korenjaška.

sodr. dr. Theodor Šmeral, dr. L. Winter in prof. Tosner. Izšel je doslej prvi del, k istane 17 K 60 vin. Kautskega »Prevod křestanství« je preložil dr. B. Šmeral...

23 letnikov ima že za seboj socialistična revija »Akademija«. Skratka: češka literatura zavzema delo češkoslovanske soc. dem. stranke odlično mesto.

Ni mi mogoče v malem sestavku prikazati delo čeških sodrugov. V Pragi sem z češkimi prijatelji razpravljaj misel, da bi bilo dobro, če bi priredili češki sodrugi v Ljubljani, v Zagrebu, v Trstu, v Sarajevu razstavo vseh svojih izdanih, tako časopisov, knjig, brošur, razglednic ter vsega onega dela, kar ga je mogoče ali statistično ali na kak drug način prikazati. Dobro bi bilo, da bi vedeli naši ljudje, kaj so vse češki sodrugi napravili doslej za socializem.

Na strokovnem polju so Čehi samostojno organizirani. Po znanih dogodkih so vse svoje strokovne organizacije centralizirali v Pragi in se s tem separirali od Dunaja — od tod ime »separatisti« v nasprotju z onimi, ki so ostali pri Dunaju in jih imenujemo »centralisti«. Kako močne so dandanes češke strokovne organizacije, ne vem. Češki delavci so v strokovnem oziru razdeljeni na tri strani, en del je pri češkoslovanski strokovni organizaciji, drug del pri čeških socialistih, v njih »Delavski Občini« (Delnický Obec), tretji del pri centralistih. Najmočnejše so seve češkoslovanske strokovne organizacije.

Zadružne organizacije se dele v dvoje: v centralne, ki so pri Osrednji zvezi avstrijskih konz. društev na

— **Razglas.** Opažalo se je, da mnogo beguncev iz Primorskega, ki so odšli iz policijskega okoliša, ni bilo odglašenih ne pri c. kr. policijskem ravnateljstvu, ne pri krušnih komisijah in tudi ne pri begunskem uradu. Da se pride s tem v zvezi stoječim nedostatkom v okoliš, se zakaže vsakemu hišnemu posestniku, hišnemu oskrbniku in sploh vsakemu, ki daje stanovanje v najem, da vse še tukaj stanujoče begunce iz Primorskega s posebno izdano zglasilnico do 10. junija t. l. pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani prijavijo ter vse rubrike te zglasilnice točno izpolnijo in resničnost s svojim podpisom potrdijo. Kdor temu razglasu ne bi točno vstrezal, bi bil brez ozira na to, da ga zadene vrhu tega še sodnijska kazen, kaznovan po ministrski naredbi z dne 30. septembra 1857, drž. zak. št. 198, z globo do 200 kron, oziroma z zaporom do 14 dni. C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani.

— **Novi bankovci.** Kakor se z Dunaja brzojavno poroča, se bavi avstro-ogrška banka z izdajo novih bankovcev. Izdali se bodo tudi bankovci po 5 kron.

— **Ženske pomožne moči pri armadnih oddelkih v zadetju.** Da se izboljša položaj pri armadnih oddelkih v zadetju zaposlenih ženskih pomožnih moči, je vojna uprava odredila, da imajo te osebe pravico do hrane, kakor jo dobiiva moštvo ali do prejema živil, za kar se jim odtegne od plače mesečno 40 kron. Če pa se te pravice ne poslužijo, dobe mesečno doklado 40 kron. Nadalje dobe ženske pomožne moči prispevek za najemščino v znesku 30 kron mesečno, če se njihovo stalno bivališče nahaja izven garnizijskega področja. Ta prispevek se zviša na 45 kron mesečno, če se dotična oseba premesti. Ženske pomožne moči prejmejo letno tudi 2 para podplatov.

— **Zvezin zbor Unije rudarjev** se je pričel na Dunaju zadnjo soboto. V predsedstvu so sodrugi Zarolin, Ebert in Cingr. Navzočih je 42 delegatov, ki zastopajo 21.095 članov. V prvi seji je podal predsedstveni član Zarolin poročilo, v katerem pravi, da šteje Unija sedaj okoli 24.000 članov proti 14.611 ob izbruhu vojne. Delovanje je bilo vsled izjemnih zakonov jako otežkočeno. Finance so neznansko trpele; več let je bilo zaznamovati deficit. Tu je treba odpomoči. Strokovno časopisje je tudi trpelo zelo težko. **Slovenski rudarski list je bil zatrt.** Unija se je pa drugače kar najbolje obnesla; delovala je, kakor nobena nasprotnih organizacij. Volitve v zavarovalnico za nezrode so kronale delo; unijski kandidati so dobili po 90.000 glasov, vsi drugi nasprotniki skupaj pa le 70.000 glasov. — O zborovanju še poročamo.

— **Dnevi darovanja za slovenske vojne slepce, invalide in sirote** bodo v Ljubljani in po celi deželi od 1. do 4. junja. (Začno se prihodnjo soboto in trajajo do torka 4. junija.) Dobra srca, z bogatimi darovi se spomnite teh največjih žrtev!

— **Draginjske doklade za državne uradnike.** Finančni minister je te dni sprejel odposlanca uradniške organizacije radi draginjske doklade. Odposlanec je zahteval zvišanje doklade in odpravo raznih trdot. Glede zvišanja ni minister povedal nič gotovega. Nova naredba o draginjski dokladi izide te dni.

— **Nesreči.** V bolnico v Kranjski gori so dne 24. t. m. pripeljali težko ranjenega vojaka Kacaosa, ki se je ponesrečil na železniškem tiru. — Pod voz je padel posestnik Andrej Frelih iz Brezji in se poškodoval tako, da je umrl na licu mesta.

— **Pomiloščena.** Celovška porota je obsodila dne 22. februarja 1918. Marijo Strucl iz Africe, rojeno leta 1880, v smrt na vislice, ker je ubila s sekuro pri njej stanujočega prevzitarja Josipa Platzerja, 77 let starega, ga onopala z 828 K in mu vzela srebrno žepno uro. Cesar ji je zdaj izpregledal smrtno kazen in najvišje sodišče ji je prisodilo dvajset let težke ječe.

— **4000 stotov koruze zgorelo.** Iz Beljaka poročajo: V Kreuzerjevem panomlinu v Gornji Belji je v soboto ponoči izbruhnil požar, ki je uničil večji del mlina, zlasti dragocene stroje, in nad 4000 stotov koruze. Pšenico se je posrečilo rešiti. Koruza je bila večjim delom last mestne občine Beljak in vojnega erarja.

— **Roparski umor na Dunaju** je sedaj pojasnjen. Osumljeni nečak baronice Vivante, sedemnajstletni zavarovalni uradnik Emil David, sicer ni umorelec, pač pa pravi provzočitelj in pravi režiser umora. Umor sam pa je izvršil praktikant zavarovalnice, pri kateri je bil David nastavljen, sedemnajstletni Kurt Franke. Franke je priznal umor. Umor je bil pripravljen že dolgo časa. David je vsak dan prihajal k baronu Vivante in znano mu je bilo, da uživa Earl popolno zaupanje svojih službodajalcev. David je Earl prosil toliko časa, dokler

mu ni obljubila, da mu bo pokazala oporočko barona Vivante, ki je bila spravljena v kovčegu z juvelji. Na dan umora je prišel David s Franketom pred hotel »Bristol«. Earl mu je dala domenično znamenje, da ni doma barona in baronice, nakar sta morilca šla v stanovanje. Franke se je najprej skril za meka vrata in ko je Earl šla po kovčeg, je stopil v sobo. Vrnivši se je pobil s kladivom na tla in nato zadavil z vrstico. David je vse to mirno gledal in dejal Franketu: »Prereži ji še vrat, ker še ni mrtva«, nakar je Franke vzel britev in žrtvi prerezal vrat. Nato sta oba zapustila hotel in vze-la s seboj kovčeg z juvelji in denarjem.

— **Nečloveška mati.** V neki hiši dunajskega okraja Rudolfsheim so našli 15letnega Henrika Inführ mrtvega. Mati je trpinčila skozi osem mesecev dečka tako, da je umrl za posledicami trpinčenja. Nečloveško mater, sturežnico Marijo Inführ, so zaprli.

— **Stavka tiskarjev v Zagrebu končana.** Meščanski listi so poročali o stavki tiskarjev in pomožnega osebja v Zagrebu le na kratko. Zato posnemamo po bratskem listu »Pravda« naslednje poročilo: Celih pet tednov je bilo treba, da so se zagrebški tiskarnarji prepričali, da se delavske organizacije zlasti tiskarske, ne dajo razbiti. Kvalificirano tiskarniško delavstvo je doseglo nekaj izboljšanj že takoj, pomožno osebje pa dobi novo zvišanje plač od 14. julija dalje, do takrat pa velja medsebojni dogovor glede vojne doklade. Kvalifikovano delavstvo (pomočniki) je dobilo na podlagi tega gibanja za prvih šest mesecev po 6 K več na teden in potem za nadaljnih tri mesece še po 5 K draginjske doklade ter za poslednje tri mesece, kakor velja sklenjeni dogovor, še po 6 K več na teden, poleg prejšnjih navedenih 15 kron. Zadnji zvišek bo torej znašal 21 K na teden. Doselej so prejemale pomočniki s plačo do 50 K na teden po 22.23 K draginjske doklade na teden, z zadnjim dogovorom pa se doklada zviša do konca leta na 43.23 K na teden. — Pomožno osebje dobiva od 14. julija t. l. do 15. aprila 1919 s trikratnim zvišanjem po 4 krome na teden ali skupaj 12 K v poslednjih mesecih, tako da doseže z dosežanjo draginjsko doklado po 10 K končno zvišanje 22 kron na teden. Plače pomožnega osebja se gibljejo med 20 do 40 K na teden. Tiskarsko pomožno osebje je torej v zadnjem času s svojo organizacijo doseglo novio vojno doklado, kar obenem pomeni okrepitev mlade ženske organizacije. Zvišale so se pa tudi plače temu delavstvu.

— **Davek na vžigalice in drože.** Na Ogrskem pripravljajo davek na vžigalice in drože. Dohodek obeh obdavčenj je proračun na približno 35 milijonov kron. Davek na drože bo znašal eno krono za vsak kilogram.

— **Ogrska vztraja!** Neki ogrski list opisuje danes kmetsko »ohceta« v letu 1918 in začenja svoje poročilo z globokomno opazko pastirja gosi, ki je na opomnu »mešetarja«, da mlada, suha goska pač ni vredna zahtevane cene 30 kron, odgovoril: »Ako je to gospodom iz mesta predrago, jo bomo pa jedli mi.« In na to značilno izjavo konča list poročilo o »ohceti« mlade Elizabete Kovacs z železniškim čuvajem Danijelom Lukatom. Mlada nevesta je hči kramarice — oče se sedaj še nahaja v ruskem vjetništvu — ki je v vojni z njenim funtom pridno odirala. Pridobila si je v trgovini s sadjem in sočijem toliko, da bi mogla kupiti zemljišče in tudi založiti večje svote v hranilnici Novogradve-röcze. Tu se je tudi vršilo imenovano ženitovanje. Povabljenih je štirideset oseb in pojedina se je končala s cigansko godbo. Slavnostna pojedina se je pričela z »gramelci« in s svežim, gorkim, belim kruhom. Potem je sledila juha in jajčna jed. Naslednja jed je bila goveje meso, in sicer se je zaklalo polovico govedi in tudi pojedlo. Po sočnatem govejem mesu so pripravili kuretno in nič manj kot deset parov kokoši v papriki, poleg tega pet gosi in ravnatoliko rac. Da se je na ta mastna jedila pilo tudi vino, je samoobsebi umevno. Pospravilo se je v celoti 80 litrov, ki so veljali samo 500 kron. S tem pa pojedina še ni bila končana. Po kuretni se je ščeprila na mizi velikanska riba in poleg drugih malenkosti so se gostom prinašala močnata jedila in torte. Kar se ni pojedlo je gospoda spravila v servijete in žepe — za svoje otroke doma. Ženitovanje se je pričelo ob petih zjutraj in trajalo do enajste ure ponoči. Potem se je pa pilo in plesalo do ranega jutra. Lepa slavnost se je končala šele, ko se je prikazala nevestina mati v svoji kramarični noši z jerbasom na hrbtu in nekaterimi košarami v rokah, da vzame slovo, ker se mora odpraviti na pot v glavno mesto. Poljubila je hčer in zeta ter rekla: Jaz moram iti, zakaj vlak ne čaka.« In gospa Kovacs — tako konča reporter svoje poročilo — se je odpravila proti Budimpešti. Gorje ubogim meščanom, ki so kupovali ta dan pri njej; toda gorje tudi onim, ki bodo pozneje z njo trgovali!

— **Zvišanje poštarine na Ogrskem.** Že te dni se razglaša naredba trgovskega ministrstva, s katero se zopet zviša poštarina za pisma ter pristojbina za brzojav in telefon. Dohodki zvišanih pristojbin so proračunani na 28 milijonov kron.

Shodi.

— V Spodnjem Logatcu se bo vršil v nedeljo, dne 9. junija shod v gostilniških prostorih pri Kunicu ob 3. popoldne z dnevnim redom: Socialne razmere in politični položaj. — Poroča so-dr. Kopač.

Vojna.

Bitka med Aisno in Marno.

Bitka med Aisno in Marno se nadaljuje. General Foch je pritegnil francoske rezerve iz prostora pri Compiègneu; vkljub temu prodirajo Nemci zmagovito dalje preko odseka Vesle. Trdnjava Soissons stoji pred padcem in tudi položaj pri Reimsu je za Francoze od ure do ure kritičnejši. Dve močni utrdbi na severni fronti Reimsa sta že v nemških rokah. Dvomljivo je, če se bo francoskemu vojnemu vodstvu še posrečilo, sestaviti južno Vesle novo fronto, ki bi se stnila s frontama zapadno Soissons in vzhodno Reimsa. Znatni deli v odseku Soissons-Reims stoječih angleško-francoskih armad so razbiti. Visokost števila vjetnikov in težke krvave izgube branitelja opravičujejo to domnevanje. Uspeh prvih dveh dni bitke je pridobitev ozemlja v globlini 20 kilometrov in težko ogroženje trdnjav Soissons in Reims.

Dšla so nam naslednja brzojavna poročila:

Dunaj, 29. maja. Uradno se razglaša: Boji v ozemlju Tonale so postali včeraj zopet živahnejši. Dva italijanska napada na južno prelaza ležeči Monte Cello, pripravljena po močnem artiljerijskem ognju, sta se ponesrečila. Topniški ogenj na naše pozicije ob dolnjem toku Piave traja dalje. Vojni pilot častniški namestnik Arighi je sestrelil pri Draču v Albaniji dva angleška letala ter izvojeval s tem svojo 25. in 26. zračno zmago.

Berlin, 29. maja. Iz glavnega stana se poroča: Na bojnih frontah od Ysere do Oise naraščajoče bojno delovanje. Francoski delni napadi južno Yperna so se izjalovili. Zapadno Montdidiera je v krajevnem sunku sovražnik vdrl v Cantigny.

Armadi generalnega polkovnika Böhma in generala Belowa cesarjevičeve armadne skupine sta včeraj zmagovito prodirali. Na pomoč prispele francoske in angleške rezerve so bile vržene nazaj. Na desnem krilu so divizije generala Lanisch, zavrnivši francoske protinapade, osvojile višine severovzhodno Soissons. Po težkem boju so tudi čete generala Wichure zlomile sovražni odpor na visoki planoti Condé; utrdbo Condé so vzele v naskoku, isto tako tudi Vregny in Missy. Na južnem bregu Aisne in Vesle so iztrgale sovražniku višine zapadno Ciry. Armadni zbori generalov Winklerja, Conte in Schmettowia so prekoračili reko Vesle ter zavzeli Braine in Fismes. Zbori stoje na višinah južno Vesle. Čete generala Ilse so v naskoku vzele višine severovzhodno Prouilly, osvojile Villers-Franqueux in Courey in se bijejo za višino Thierry.

Nevzdržno napredujoči infanteriji, artiljeriji in metalcem min slede baloni in poizvedovalne čete za petami. Trdo delo pionirjev, železniških in utrdbenih čet je omogočilo napredovanje in dovolj bojnih sredstev. V požrtvovalnem delovanju oskrbujejo zdravniki in nosilci ranjence na bojišču. Vkljub neugodnemu vremenu napadejo naše zračne flotilje sovražnika z bombami in strojnimi puškami, dočim infanterijski in artiljerijski letalci neprestano opazujejo napredovanje napada in učinkovitost našega topniškega ognja.

Število ujetnikov je naraslo na 25.000, med njimi en francoski in en angleški general.

Berlin, 29. maja zvečer. Med Soissonom in Reimsom znaten napredek.

Dunaj, 30. maja. Uradno se razglaša: Boji v tonalski dolini se nadaljujejo. Tudi v ozemlju adamelske skupine je postajal sovražni ogenj vedno večji. Več sovražnih napadov na naše postojanke južno presanelskega ledenika smo odbili. Sovražni izvidni poskus, prekoračiti severno San Doná reko Piavo, se je izjalovil.

Berlin, 30. maja. Veliki glavni stan: Na bojiščih med Ysero in Oiso se je bojno delovanje ojačilo. Krajevni infanterijski boji. Napadi

nemškega prestolonaslednika se zmagovito nadaljuje. Severno Aisne smo vzeli, po hudih bojih pri Cresy au Fort, Juvigny in Cuffies Collande. (Omenjeni kraji leže južno od črte Chauny—Soissons.) Brandenburške čete so zavzele Soissons. Južne Vesle smo razbili v neprestanem napadanju s svojimi divizijami novo francosko fronto. Po trdovratnem odporu smo vrgli sovražnika preko črte Villemontaire — Parcy — Fère en Tardenois — Conlonges — Brouillet — Brancourt. Trdnjave na severozapadni fronti Reimsa so padle v naše roke. Severni deli La Nenvillette in Botheny so v naši posesti. Število ujetnikov je naraslo na 35.000, ogromen je tudi plen artiljerijskega in vojnega materiala. Zaplenili smo veliko število topov vseh vrst do železniških topov najtežjega kalibra. Zmagovito prodiranje naših napadalnih čet je zabranjevalo sovražniku, da bi odpeljal bogate zaloge vojnega materiala. Velike municijske zaloge, železniški vlaki, bolnice s številno in bogato sanitetno opremo so prišle v naše roke. V arnadmennem odseku Callwitzja in vojvode Albrechta se je vživilo bojno delovanje le od časa do časa. Naši letalci so sestrelili v zadnjih treh dneh 38 sovražnih letal. Nadporočnik Benthold je izvojeval svojo 29. zračno zmago. Poročnik Roeth je strnoglavil v svojem poletu od Dixmuyda do Ypresa 5 sovražnih priveznih balonov.

Francoski in angleški glasovi.

Geneve, 29. maja. Londonska »Pall Mall Gazette« ugotavlja, da se Nemcem nameravajo prebitje ententne fronte med Reimsom in Soissonsom ni posrečilo. Značaj sunka in zveza z nasakiovalnim napadom na Lore opravičujejo domnevo, da je sovražnik imel namen, napraviti zmedo med rezervami alijancev ter oslabil odpor proti se le sledečemu glavnemu udarcu, če se ta izvrši na kake drugi točki obsežne fronte. »Union Standard« pravi, da je sovražnik pač dosegel nek uspeh, kar pa se je napadalcu pri vsaki ofenzivi do gotove meje posrečilo.

Geneve, 30. maja. Vojaški kritiki francoskih listov pravijo, da je uspeh nemške ofenzive resnega značaja, da pa vendar ni zadosten, da bi izsilil prebitje črte Soissons-Reims. Poslanec Sembat in sodrugji zahtevajo takojšnjo vladno izjavo, zlasti v tem, kaj se je sklenilo v vojnem svetu, ki se je včeraj sestel pod Poincaréjevim predsedstvom.

Obstreljevanje Pariza.

Pariz, 29. maja. (Agence Havas.) Obstreljevanje z dalekostrelnimi nemškimi topovi se nadaljuje. Do danes opoldne so bile vsled obstreljevanja mrtve 4 osebe, 20 pa je bilo ranjenih.

Turčija in Kavkaz.

Moskva, 29. maja. (Petrogradska brzajavna agencija.) Kavkaški deželni zbor je ugodil turškemu ultimatu glede odstopa ozemlja Batum in Hars Turčiji.

Carigrad, 29. maja. (Uradno.) Osmanski glavni stan poroča z dne 29. maja. Palestinska fronta: Vohče le majhno bojno delovanje. Na vzhodnem Jordanskem jezeru je obstreljevala naša artiljerija sovražno gibanje ob oporišču. Severno Mrtvega morja smo pregnali konjeniške patrulje in bojne vozove. — Mezopotamija. Naša vzhodna skupina je zasedla ozemlje južnovzhodno in južno Kerkua. Z drugih front nič novega.

Zadnje vesti.

Češki Narodni odbor se zopet ustanovi.

Praga, 30. maja. Kakor poroča »Našinec« se bo češki »Narodni odbor« zopet ustanovil. Za načelnika temu odboru bo izvoljen popularni češki pisatelj Jirasek.

Vagon zlata za Švico.

Chiasso, 30. maja. »Corriere del Ticino« poroča, da je na potu iz Italije v Švico dospel včeraj v Chiasso.

poln železniški vagon zlata v vrednosti nad 500 milijonov frankov. Zlato je namenjeno kot garancijski fond za nakup blaga, ki se iz Švice izvaža v Italijo.

Aretacije v Franciji.

Pariz, 30. maja. »Echo de Paris« poroča: Vsled poskusa agitacije v gotovih delavskih krogih je vojaška oblast aretirala včeraj nekoliko sindikalistov in anarhistov. V stanovanjih nekaterih aretirancev so se izvršile hišne preiskave. Socijalistična skupina je sklenila, da pošlje k ministrskemu predsedniku odposlanstvo, ki naj protestira proti aretaciji poslanca Lafonta, ki je bil aretovan pri nekem delavskem zborovanju.

Runciman o mirovnih pogajanjih.

Rotterdam 30. maja. Londonski poročevalec lista »Nieuwe Rotterdamschen Courant« je prejel od Runcimana naslednji pismeni odgovor: O miru Vam v trenutku ne morem reči drugega nego to, da so pogajanja sedaj sredi velike ofenzive nemogoča. Nobena vlada nima drugega sredstva, nego silo proti sili. Če bodo Nemci po nadaljnjih skušnjah spoznali, kako nepotrebna in s kolikimi žrtvami spojena je bila njihova ofenziva, potem bodo pač pripravljeni k pogajanjem za pameten in trajen mir.

»La Serbie« ustavljena.

Bern, 30. maja. Glasilo srbskih emigrantov »La Serbie«, ki je izhajala v Genévi, je bila vsled pomanjkanja papirja ustavljena.

Ruski poslanik izgnan.

Helsingfors, 30. maja. Poslanik vlade boljševikov, Korenko, je izgnan iz Pinske.

Čudovita epidemija na Španskem.

Madrid, 29. maja. Na celim Španskem je zavladala čudovita epidemija, na kateri je obolelo približno 30 odstotkov vsega prebivalstva. Kaj je vzrok novi skrivnostni bolezni, se doslej ni dognalo. V Madridu je obolelo 80.000 oseb, v Barceloni 30.000. Umrljivost vsled te bolezni je doslej neznatna. Obol el je tudi kralj in več ministrov. Železniški promet se je vsled epidemije moral deloma ustaviti.

Angleška državna konferenca.

Rotterdam, 30. maja. »Morning Post« javlja, da se dne 25. junija sestane britanska državna konferenca, ki bo prinesla važne odločitve glede angleških vojnih ciljev in mirovnih pogojev.

Aprovizacija.

Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo meso, po nižani cen v soboto, dne 1. junija v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: dopoldne od 10. do pol 11. št. 1 do 200, od pol 11. do 11. št. 201 do 400, od 11. do pol 12. št. 401 do 600, od pol 12. do 12. št. 601 do 800; popoldne od pol 2. do 2. št. 801 do 1000, od 2. do pol 3. št. 1001 do 1200, od pol 3. do 3. št. 1201 do 1400, od 3. do pol 4. št. 1401 do 1600, od pol 4. do 4. št. 1601 do 1800, od 4. do pol 5. št. 1801 do 2000, od pol 5. do 5. št. 2001 do 2200, od 5. do pol 6. št. 2201 do konca.

— Prodaja vojnih klobas po nižani cen. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v soboto, dne 1. junija strankam z zeleno izkaznico A od št. 1 do konca. Vsaka oseba dobi četrt kilograma; kilogram vojnih klobas stane 2 K, kilogram praških klobas 4 K.

Goveje meso izostane za jutri soboto, dne 1. junija, in sicer vsled praznika in drugih transportnih težkoč. Mesarji ga bodo prodajali pa gotovo v nedeljo ob navadnih jutranjih urah.

Testenine. Ker so testenine že pošle, se stranke opozarjajo, naj ne hodijo na magistrat, ker se novih nakazil ne more več izdajati. Kolikor je bilo testenin v zalogi, so se oddale strankam, ki so bile do njih opravilene.

Prodajalci sladkorja v IV. okraju se vabijo, da takoj predložijo v mestni posvetovalnici izkaznice za kavino mešanico, ter sporoče, koliko imajo kavine mešanice še v zalogi.

Telečje meso za težko bolne, ki leže. Tisti bolniki, ki leže in so bili prijavljeni v mestnem aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti do 30. t. m. dobe telečje meso v soboto, dne 1. junija dopoldne na Poljanski cesti št. 15 od 7. do 8. ure zjutraj. S seboj je treba prinesiti izkaznico, na katere dobivajo stranke sicer meso, brez izkaznice ne dobi nobena stranka meso.

Jajca za II. okraj. Stranke II. okraja prejmejo jajca v soboto, dne 1. junija v cerkvi sv. Jožefa, vhod skozi glavna vrata. Jajca bodo prodajali od 8. do 11. dopoldne. S seboj je treba prinesiti nakazila za mast. Stranke dobe za vsako osebo največ 10 jajc. Jajce stane 70 vin.

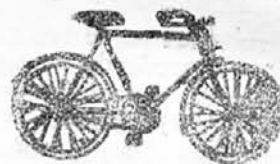
Cerkev sv. Jožefa (skladišče mestne aprovizacije) bo odslej dalje odprta vsak dan od 8. do 11. ure in popoldne od 3. do 6. ure.

izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan

pisar »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

GORICA - F. Batjel - LJUBLJANA
Stolna ulica 2-4 Stari trg št. 28.
Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro prevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Stavbinski nadzorniki.

Izurjeni nadzorniki, vestni in zanesljivi izvedeni posebno v gradbi železnic, se sprejmo takoj. Prepisi iz pričeval in zahtevki plače naj se pošljejo na rudniški vodstvo Trboveljske premogokopne družbe v Rajhenburgu, južno Štajersko.

Zidarji, tesarji, kovači.

Izurjeni zidarji, tesarji in kovači se sprejmejo za gradbo železnic pri obratnem vodstvu Trboveljske premogokopne družbe v Rajhenburgu, južno Štajersko. Plača dobra.

Kavarna „UNIONE“
TRST
Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.
Shajališče sodrugov vseh narodov.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju

Rezervni fond okregio
K 2.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje aprovizacijske kredite